

Ser de poble

Uns anys enrere, quan deies a algú de fora del Segrià que eres d'Alpicat, la resposta gairebé era obligada: "el poble de les basses d'Alpicat?". Sí, efectivament, Alpicat es relacionava amb les famoses piscines que tocaven als límits del poble.

Alguns altres relacionaven el poble amb l'antena de RTVE que precoçment va començar a difondre les ones de televisió arreu del món.

Ja en el temps present, s'està aixecant un complex lúdic que també recollirà un bon plegat de gent de Lleida i pobles del voltant i ens farà manta coneguts arreu.

Podria semblar que per tenir una mica de fama extramurs hem de tenir algun tret diferencial relacionat amb aquest aspecte de la vida que és l'oci.

Però quan hom s'acosta al poble, quan atrapa la gent de veritat, la gent que s'ha arrelat al poble des que va arribar-*posem per cas els últims 1.000 anys, des dels seus orígens etimològics, amb la repoblació des de la Catalunya vella, i per tant sobreentenc que tots tenim una pota d'immigrant-* es troba amb uns trets no diferencials: gent idèntica a gent d'altres pobles, amb alguna paraula que els distingeix, amb unes línies de cognoms cada cop més amples, gràcies a aquesta o aquella onada migratòria, amb algun tret del caràcter, com la vergonya, potser, o l'extraversió verbal, gent treballadora, bona gent.

Gent del poble igual a gent d'altres pobles o d'altres viles o ciutats de Catalunya.

Hi ha un aspecte que sí que ens identificava: la voluntat de ser d'Alpicat. No érem de Torrefarrera (a pedregades anaven un i altre poble en temps pretèrits). Ni de la capital de la Terra Ferma. Érem lluny d'Almacelles i Malpartit és Malpartit.

Cal introduir ara un nou concepte que és vell: per ser de l'Alpicat del tercer mil·lenni, **hem de voler ser-ho**. Voler ser vol dir integrar-nos, identificar-nos, buscar un punt o molts, per fugir del pensament únic, on tothom del poble hi càpiga.

Unes pistes per aconseguir aquest fi: **la unió**, que també amb una sala es va buscar i aconseguir; **la llengua** la nostra; **l'oci** el que es faci al poble o fora, però comunitàriament, en un grup amb els que ens identifiquem, no sol el familiar, necessari i imprescindible per això -; **una o moltes religions o espiritualitats**, però sempre des del respecte mutu, la tolerància, l'empatia; **una visió política o moltes, però totes participatives socialment** en aquest petit poble del Segrià.

I l'autèntica fama vindrà sola.

Jesús Esteve Gilart Mor

L'evolució del llenguatge...

L'evolució del llenguatge en educació infantil

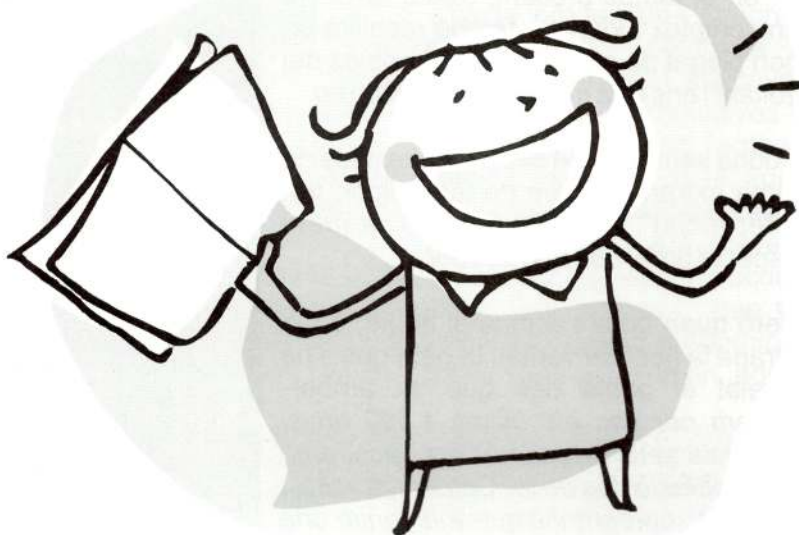
L'adquisició del llenguatge és d'aquelles coses que ningú no pot fer pels altres. És una **adquisició personal** que compta amb un medi **social que utilitza** el llenguatge com a **mitjà de comunicació** i aporta **moltes ajudes** per facilitar l'aprenentatge als nous membres que s'incorporen.

L'evolució de llenguatge és un dels processos que un infant ha d'aconseguir per tal d'assolir els aprenentatges, i encara més important, per desenvolupar-se adequadament en les relacions amb els companys i l'entorn que l'envolta. Són moltes les teories que ens expliquen com s'assoleix una bona adquisició de llenguatge, però concretament la teoria més recent anomenada **socioconstructivisme** ens indica l'adquisició del llenguatge com un dels factors essencials per poder assolir gradualment la resta d'aprenentatges i coneixements que es donen en aquest llarg procés d'ensenyament-aprenentatge en què ens trobem immersos tots els éssers humans des que naixem i al llarg de tota la nostra vida. A més, segons la teoria referent: **socioconstructivista**, l'infant assoleix nous coneixements gràcies en gran part al contacte continu amb el seu entorn, i la manera com aquest entorn i tot el que el forma: família, companys, mestres i professors, amics, veïns..., la societat en general, s'interrelaciona amb el propi infant.

L'evolució del llenguatge passa per diferents etapes que corresponen aproximadament a un àmbit d'edat, i que tenen unes característiques concretes. Les dades que es donen són orientatives, i dependran del fet que l'infant ja hagi adquirit les característiques psicològiques, físiques i socials de l'àmbit d'edat al qual pertany.

La primera etapa és l'etapa del **prellenguatge**: ocupa des del naixement fins als 12 mesos aproximadament. Durant aquest període apareixen els primers sons i vocalitzacions no lingüístiques, condicionades com és obvi, per les característiques biològiques pròpies del nadó. No és fins als 6 mesos, més o menys, que les vocalitzacions comencen a adquirir característiques del llenguatge pròpiament dit:

entonació, to, ritme... Però la verdadera explosió d'aquesta etapa es situa entre els 9 i els 12 mesos: el nen comença la pre conversa, vocalitza més i a més deixa espais entre conversa per esperar la resposta de l'adult, comença a donar sentit i significat a paraules familiars com papa, mama, nen..., i també les vocalitzacions comencen a ser més precises i millor controlades de to i intensitat, i agrupa els sons i les síl·labes repetides.

La següent etapa s'anomena etapa del **desenvolupament sintàctic**. Com el propi nom diu, en aquesta etapa s'inicien les primeres sintaxis simples. Dels 12 als 24 mesos, l'infant passa d'utilitzar paraules de forma funcional, a fer frases de dos elements, i comença a utilitzar els primers plurals i les primeres interrogatives d'una sola paraula: què? On? Com?, i també les primeres negatives. Dels 24 als 36 mesos torna a haver una explosió i el nen passa de l'ús de la parla telegràfica a una parla amb més frases complexes, on ja s'utilitzen els articles i els pronoms i la diferenciació de gènere i nombre. A més apareixen els primers adverbis de lloc. A partir dels 36 mesos les oracions cada cop són més complexes, s'utilitzen oracions coordinades i subordinades, s'inclou el negatiu dins d'una oració, es transmeten expressions de futur...

Podríem seguir amb altres edats, però creiem que la dels 24 als 48 mesos és quan realment es produeix un *boom* en l'adquisició de llenguatge, i és precisament en aquesta etapa en la qual ens hem de fixar a l'hora de detectar possibles dificultats o problemes de llenguatge per poder-ho agafar a temps i poder-ho solucionar al més

aviat possible, i de la millor manera per tal que aquest possible retard lingüístic no influeixi negativament en l'adquisició d'altres aprenentatges.

Les causes per les quals un infant pot presentar dificultats en l'adquisició del llenguatge poden ser molt variades i tenir l'origen en diferents aspectes. Poden ser dificultats causades per **trastorns físics** com pot ser un dèficit auditiu que comportaria complicacions a l'hora d'adquirir el llenguatge, o també unes dificultats de pronunciació de sons. També poden estar causades per un **trastorn psíquic**. Per algun motiu no visible a simple vista pot haver alguna dificultat en el cervell del nen que li dificulti l'adquisició del llenguatge i això li pot complicar l'adquisició de la lectoescriptura quan sigui el moment. Poden ser trastorns com les dislèxies, les dislàlies i altres.

Però no hem d'oblidar-nos dels **trastorns socials**, que són els trastorns en l'adquisició del llenguatge deguts a la falta d'estimulació per part dels adults, la falta de comunicació amb els iguals, la poca intervenció en converses en petit o gran grup.

És molt important que perquè hi hagi un bon desenvolupament del llenguatge l'infant mantingui una interacció profunda i continuada, principalment, amb els pares, que són o haurien de ser el principal motor d'estimulació per a l'adquisició del llenguatge dels seus fills, i, a més, una interacció continuada amb nens de la seva mateixa edat o semblant per tal d'intercanviar sensacions, paraules, conceptes, idees... És un fet demostrat que els infants que han tingut una bona estimulació durant els primers 3-4 anys de la seva vida, tenen moltes més facilitats per aprendre i adquirir els coneixements que es donen a l'escola.

L'estimulació verbal comença molt abans que ell pronunciï les seves primeres paraules i és necessària una interacció rica, profunda, fluida

i permanent amb els adults més propers: pares i familiars. És molt important dur a terme unes rutines diàries, que afavoreixin una integració progressiva del nou vocabulari en el diccionari de l'infant, però també s'ha de tenir en compte a l'hora de la pronunciació, la sensibilitat dels òrgans fonarticulatoris i la capacitat auditiva.

Hem de remarcar que un nen que va prendre molt temps el pit o el biberó o fins i tot el xumet, que menja sols triturat, i que no sap mastegar tindrà problemes a l'hora de parlar i pronunciar alguns sons.

Cal que tant pares com familiars i mestres, estem atents a la parla dels nostres infants per poder identificar qualsevol anomalia en ella, i així poder treballar al més aviat possible i solucionar-ho. Alguns diagnòstics poden necessitar la implicació d'altres especialistes: psicopedagogs, logopedes, psicòlegs..., que faran una valoració de les dificultats i aconsellaran una intervenció ja sigui a nivell audiològic, lingüístic, logopèdic, a nivell familiar i/o a nivell de centre.

El millor regal que se li pot fer a un nen és ajudar-lo a aprendre a comunicar-se i a entrar en contacte amb el seu món.

JUGUEM, RIEM, SALTEM, ENS ENFADEM, ELS ABRACEM...
ELS ESTIMULEM?

*Maria Carme Jiménez Daza
(mestra i psicopedagoga)
Montse Roqué Corbinos
(mestra i logopeda)*

EL Nou Pinetell

Col·labora!

Contes de l'antiga Aràbia

En el nom d'Al·là, clement i misericordiós!

Direu, qui sóc jo, un pobre mercader traginer, per a explicar contes si gairebé no sé ni de lletra ni de nombres. De ben segur que no em posaria en aquestes cuites de no haver conegut un personatge ben curiós que un dia se'm va ajuntar en un viatge a Bagdad.

Me'l vaig trobar a la vora del camí, assegut en un pedra, quan tornava, al pas lent del meu camell, d'un viatge a la famosa ciutat de Samarra i em demanar d'acompanyar-me. Després del preceptiu SALAAM em va contestar amb un SHALOM, per la qual cosa va quedar clar que era un jueu. Es deia Yehudà Ben Halevi i m'assegurà que era algebrista.

Feia poques hores que viatjàvem sense interrupció, quan ens va succeir una aventura digna de ser contada, en la qual, el meu amic Yehudà, amb el seu gran talent, va posar en pràctica les seves habilitats d'expert algebrista

A prop d'un caravanserrall mig abandonat, vam trobar tres homes que discutien acaloradament al costat d'un lot de camells.

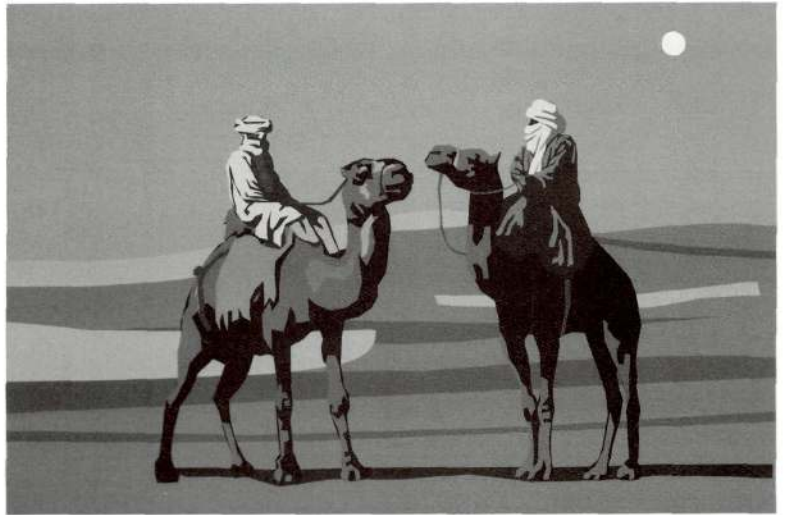
Entre renecs i impropèris cridaven enfollits, furiosos:

- No pot ser!
- Això és una estafa!
- No ho tolero!

L'intel·ligent Yehudà va procurar informar-se de què es tractava.

- Som germans va aclarir el més gran- i vam rebre, com a herència aquests 35 camells. Segons la voluntat del meu pare, jo n'he de rebre la meitat, el meu germà Hassan Ibn Saud, una tercera part i a Yussef, el més petit, li n'ha de tocar a penes una novena part. No sabem, però, com dividir d'aquesta manera 35 camells, i a cada partició proposada se'n segueix la protesta dels altres dos, ja que la meitat de 35 és 17 i mig. Com hem de fer la partició si la tercera part i la novena part de 35 tampoc són exactes?

- És molt senzill va dir l'algebrista-. Jo m'encarrego de fer, amb justícia, aquesta

divisió, si vostès permeten que jo afegeixi als 35 camells de l'herència aquest bell animal que, en bona hora, aquí ens ha portat

Arribats a aquest punt, vaig afanyar-me a intervenir en la qüestió i protestar enèrgicament:

- No puc consentir una bogeria com aquesta! Com podríem continuar el viatge, si ens quedem sense camell. A més que aquest camell és meu!

- No et preocupis pel resultat, amic meu va contestar-me en Yehudà en veu baixa- Sé molt bé el que estic fent. Cedeix-me el teu camell i veuràs a quina conclusió vull arribar al final que ens deixarà ambdós ben contents.

Va parlar amb tanta seguretat que li vaig lliurar sense dubtar el meu bell jamal, que, immediatament, va ser afegit als 35 que allí hi havia, per tal de ser repartits entre els tres hereus.

- Faré, amics meus va dir ell, dirigint-se als tres germans- una divisió justa i exacta dels camells que hi ha ara, que, com vostès poden veure, són 36.

I, girant-se cap al més gran dels germans, li va parlar així:

- Hauries de rebre, amic meu, la meitat de 35, és a dir, 17 i mig. Rebràs la meitat de 36 i, per tant, 18. No has de tenir res per reclamar, ja que queda ben clar que hi surts guanyant, amb aquesta divisió!

I, dirigint-se al segon hereu, va continuar dient:

- I tu, Hassan, hauries de rebre un terç de 35, és a dir, 11 i escaig. Rebràs un terç de 36, és a dir, 12. Tampoc podràs protestar, perquè tu també has

sortit visiblement beneficiat de la transacció.

I va dir finalment al més jove:

- I tu, jove Yussuf, segons la voluntat del teu pare, hauries de rebre una novena part de 35, és a dir, 3 i escaig. Rebràs una novena part de 36, és a dir 4. El teu benefici és igualment notable. Només has d'estar content del resultat!

I va acabar amb la més gran seguretat i serenitat:

- Amb aquesta avantatjosa divisió feta entre els germans Saud participi amb la qual tots tres hi surten guanyant- tocaran 18 camells al primer, 12 al segon i 4 al tercer, la qual cosa dóna un resultat de 34 camells, doncs:

$$18 + 12 + 4 = 34$$

Dels 36 camells en sobren, per tant, dos. Un pertany, com ja sabem, al meu amic i company el mercader i l'altre em pertoca a dreta llei a mi, com a pagament de la feina d'haver resolt, amb la satisfacció de tots, el complicat problema de l'herència!

- Sou intel·ligent, oh estranger! va exclamar el més gran dels tres germans -. Acceptem la vostra participió amb la certesa que és feta amb justícia i equanimitat!

I l'astut Yehudà l'algebrista- va prendre possessió d'un dels més bells jamals del grup i, lliurant-me per les regnes l'animal que em pertanyia, em va dir:

- Ara podràs, amic meu, continuar el viatge en el teu camell manyac i segur! Jo en tinc un altre, només per a mi!

I vam continuar la nostra jornada cap a Bagdad on no van faltar moltes més aventures, totes lligades als nombres, que la sapiència del meu amic Yehudà va saber resoldre de manera que sempre em va deixar embadalit.

Però ja les aniré contant en altres ocasions.

Lluís Terrés

Retrobament

*Contemplo callada la magnificència del mar,
i del núvol que sura damunt d'un horitzó difús,
contemplo el retrobament de la barca i del port,
de la dona i de l'home que s'acullen mútuament.*

*En els marges que esguarden els camps, em sostinc,
en cada pedra hi reconec les mans dels qui he estimat,
i estimo més enllà de la matemàtica perfecta del temps.
En les oliveres hi percebo la mesura exacta de l'eternitat.*

*Camino sospesa per un pont que m'és proper,
que em permet fer camí, aturar-me i esperar-te,
i creuar el riu, i veure com somriu l'albada
mentre espargeix llavors de llum damunt de l'aigua.*

**Meritxell Sans
Vinaixa 2005**